

**ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΗΣ
Π.Φ.Υ. ΜΕΣΩ ΤΩΝ Το.Μ.Υ. ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ
ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΝΟΣΗΛΕΥΤΗ**

Επί της εφαρμογής του νόμου 4486/2017 για την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (Π.Φ.Υ.), και εν όψει της αναμενόμενης υποβολής του Οργανισμού της Π.Φ.Υ, η Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδος (Ε.Ν.Ε.), έχοντας την αρμοδιότητα στο πλαίσιο του Νόμου 3252/2004 να διατυπώνει εισηγήσεις για νοσηλευτικά θέματα με δική της πρωτοβουλία, καταθέτει τις ακόλουθες απόψεις και προτάσεις, η υλοποίηση των οποίων θα συμβάλλει τόσο στην ποιοτική βελτίωση των παραγόμενων υπηρεσιών υγείας (μέσα από την αναβάθμιση του ρόλου του **κοινοτικού νοσηλευτή** στο σύστημα της Π.Φ.Υ.), όσο και στην διευθέτηση των ζητημάτων που άπτονται της επαγγελματικής δραστηριότητας του νοσηλευτικού προσωπικού αλλά και στην πρόληψη ετέρων ζητημάτων, τα οποία ενδέχεται να ανακύψουν κατά την εφαρμοστική διαδικασία του νόμου για την Π.Φ.Υ..

Συγκεκριμένα και όσον αφορά:

Α. Στη διάρθρωση της Π.Φ.Υ και του ανθρώπινου δυναμικού, η Ε.Ν.Ε. έχοντας υπόψη το νόμο 4486/2017, εισηγείται και υποστηρίζει τα εξής:

Την αναβάθμιση του ρόλου του **κοινοτικού νοσηλευτή** στο πλαίσιο της αποτελεσματικής λειτουργίας της διεπιστημονικής ομάδας εργασίας, μέσα από την αποτελεσματική και πλήρη αξιοποίηση των επί σειρά ετών υπηρετούντων νοσηλευτών στα Κέντρα Υγείας (καθώς στους χώρους αυτούς, σύμφωνα με τη διεθνή

πρακτική, ασκείται συστηματικότερα η **κοινωνική νοσηλευτική**, καλύπτοντας όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων της στην κοινότητα).

Ο **Νοσηλευτής** της **Π.Φ.Υ.**, διαθέτει τις κατάλληλες γνώσεις που απορρέουν από την εκπαίδευσή του (ολιστικό τρόπο προσέγγισης του ατόμου, τη διαχείριση των χρηστών υπηρεσιών υγείας και του οικογενειακού – κοινωνικού περιβάλλοντός τους, καθώς και από την επί σειρά ετών επαγγελματική εμπειρία και ενεργό απασχόλησή του σε υπηρεσίες της Π.Φ.Υ., όπως αυτές αναπτύσσονται και παρέχονται **έως σήμερα** από τις δημόσιες δομές, πιο συγκεκριμένα:

- Στην αντιμετώπιση εκτάκτων και επειγόντων περιστατικών και βραχείας νοσηλείας των Κέντρων Υγείας (Κ.Υ.).
- Στα τακτικά εξωτερικά και επεμβατικά ιατρεία των δομών.
- Στην κατ'οίκον φροντίδα (όπου έχει αναπτυχθεί σχετική υπηρεσία).
- Στην πρόληψη και προαγωγή της υγείας με δράσεις και προγράμματα στην κοινότητα.
- Σε πιλοτικά προγράμματα πρόληψης και προσυμπτωματικού ελέγχου συγκεκριμένων ηλικιακών ομάδων.
- Στην παρακολούθηση και θεραπευτική αντιμετώπιση χρόνιων και ψυχιατρικών νοσημάτων.
- Στην εμβολιαστική κάλυψη του πληθυσμού.

Ως εκ τούτου και προς όφελος της βελτίωσης της ποιότητας και αποτελεσματικότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών της Π.Φ.Υ., ο νοσηλευτής δύναται επί πλέον να δραστηριοποιηθεί:

- Στην οργάνωση και λειτουργία των παρεχόμενων υπηρεσιών του Κέντρου Υγείας και των εξωνοσοκομειακών δομών ψυχικής υγείας (Κέντρα Ψυχικής Υγείας).
- Στη διαμόρφωση και αποτελεσματική λειτουργία των προβλεπόμενων δικτύων της Π.Φ.Υ. όπως του δικτύου «πρόληψης και αγωγής υγείας», του δικτύου «κατ'οίκον φροντίδας».
- Στη διατύπωση προτάσεων για την ανάπτυξη υπηρεσιών άτυπης δραστηριότητας (π.χ. λειτουργία διαβητολογικού ιατρείου), με έμφαση στην βελτίωση των υπηρεσιών και την παροχή νέων υπηρεσιών υγείας στην **κοινότητα**.
- Στην επιστημονική διασύνδεση του Κ.Υ. με τις λοιπές υπηρεσίες του Εθνικού Συστήματος Υγείας.

- Στην καθοδήγηση του χρήστη υπηρεσιών υγείας και του ευρύτερου οικογενειακού – κοινωνικού περιβάλλοντος μέσα στο χώρο του ΕΣΥ και των διασυνδεδεμένων δομών του ή φορέων του.

- Στην αξιολόγηση των υπηρεσιών του Κ.Υ. και την εισήγηση προτάσεων για την ποιοτική αναβάθμιση αυτών (π.χ. ορθή κατανομή ανθρώπινου δυναμικού).

- Στη διοικητική οργάνωση της Π.Φ.Υ. με την δυνατότητα συμμετοχής σε θέσεις διοίκησης και στις αρμόδιες επιτροπές.

Συγκεκριμένα:

Για την επιτυχή και αποτελεσματική άσκηση των περιγραφόμενων εκ του νόμου 4486/2017 καθηκόντων του κοινοτικού νοσηλευτή ως ισότιμου μέλους της Ομάδας Υγείας στις Το.Μ.Υ. και όσον αφορά :

➤ *Στην προαγωγή της υγείας του πληθυσμού (άρθ. 7, παρ.3, γ), αα), ο νοσηλευτής στην Π.Φ.Υ. θα πρέπει να έχει το δικαίωμα αξιολόγησης των αναγκών του πληθυσμού και κατά συνέπεια του σχεδιασμού, της οργάνωσης και υλοποίησης προγραμμάτων και δράσεων αγωγής και προαγωγής της υγείας, (κάτι που αφενός δεν προβλέπει ο νόμος για τους νοσηλευτές, αλλά προβλέπεται ευκρινώς περιγραφόμενο για έτερους επαγγελματικούς κλάδους, απασχολούμενους εντός και εκτός του δημοσίου συστήματος της Π.Φ.Υ.), καθώς και το δικαίωμα διενέργειας προσυμπτωματικού ελέγχου για την ανίχνευση παθογένειας σε πληθυσμιακές ομάδες, στα πλαίσια δράσεων στην κοινότητα.*

➤ *Στην επιδίωξη της βελτίωσης της υγείας και της ποιότητας ζωής των ατόμων (άρθ. 7, παρ.3, γ), γγ), ο νοσηλευτής στην Π.Φ.Υ. θα πρέπει να έχει το δικαίωμα σχεδιασμού και διενέργειας προγραμμάτων εμβολιασμού πληθυσμιακών ομάδων στην κοινότητα, διαδικασία που ήδη ακολουθείται από το νοσηλευτικό προσωπικό επί σειράς δεκαετιών στις δημόσιες δομές της Π.Φ.Υ.*

➤ *Στην εκτίμηση αναγκών στα πλαίσια της παροχής κατ'οίκον νοσηλείας (άρθ. 7, παρ.3, γ), σστ) ο νοσηλευτής στην Π.Φ.Υ. θα πρέπει να έχει το δικαίωμα στα πλαίσια της ολοκληρωμένης παροχής υπηρεσιών κατ'οίκον νοσηλείας (αφού εκτιμήσει τις ανάγκες), της λειτουργικής διασύνδεσης ανάμεσα στις υπηρεσίες της Π.Φ.Υ. και του Ε.Σ.Υ. και της παραπομπής και καθοδήγησης του ασθενή και της οικογένειάς του ανάλογα.*

➤ *Στο σχεδιασμό και την οργάνωση δράσεων δημόσιας υγείας (άρθ.7 παρ.4,5), ο νοσηλευτής στην Π.Φ.Υ. θα πρέπει απρόσκοπτα και χωρίς να περιορίζεται η δράση*

του, να λειτουργεί στα πλαίσια του ρόλου του ως κοινοτικός νοσηλευτής, συμμετέχοντας ως ισότιμο μέλος της Ομάδας Υγείας, τόσο στη διαχείριση και αντιμετώπιση ζητημάτων σχετικών με τη δημόσια υγεία, όσο και στο σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων πρόληψης και προαγωγής της δημόσιας υγείας.

➤ *Στη συμμετοχή στο «Δίκτυο Αγωγής Υγείας και Πρόληψης» (άρθρ. 13, παρ.2).* Για την αποφυγή δημιουργίας ζητημάτων που ενδεχομένως θα θέσουν σε δοκιμασία την αρμονική συνεργασία των επαγγελματιών υγείας και την εύρυθμη λειτουργία του δικτύου, θα πρέπει να διασφαλιστεί η ισότιμη συμμετοχή του νοσηλευτή στο δίκτυο, ως μέλος της Ομάδας Υγείας, καθώς και η δυνατότητα ανάληψης της θέσης του Υπεύθυνου Συντονισμού του Δικτύου, η οποία περιορίζεται εμμέσως αν και σαφώς από την υποχρεωτική ένταξη συγκεκριμένου κλάδου στο δίκτυο (άρθρ.13, παρ.1) και την προτροπή για άμεση συνεργασία των πληθυσμιακών ομάδων ειδικώς με επαγγελματίες του συγκεκριμένου κλάδου (άρθρ.13, παρ.2, γγ).

➤ *Στη συμμετοχή στις Ακαδημαϊκές Μονάδες Π.Φ.Υ. (άρθρ.24, παρ.1,2).* Η Ε.Ν.Ε., ως εκ της συστάσεώς της (Ν. 3252/2004), δύναται να εισηγείται για θέματα εκπαίδευσης – μετεκπαίδευσης - συνεχιζόμενης εκπαίδευσης και επιμόρφωσης του νοσηλευτικού κλάδου, να αξιοποιεί προς το σκοπό αυτό εκπαιδευτικά προγράμματα και να τα υλοποιεί, συνεργαζόμενη με τους φορείς που παρέχουν νοσηλευτική εκπαίδευση και φροντίδα. Κατά συνέπεια, η Ε.Ν.Ε. δύναται να συμμετέχει σε επίπεδο επιστημονικής υποστήριξης στις Ακαδημαϊκές Μονάδες Π.Φ.Υ. αναφορικά με την ανάπτυξη προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού που στελεχώνει τις Τοπικές Ομάδες Υγείας (άρθ.106 του ν. 4461/2017), των Το.Μ.Υ., και του προσωπικού που εργάζεται ήδη στις υφιστάμενες μονάδες .

➤ *Στη συμμετοχή στην Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (άρθ. 15, παρ. 2, δδ).* Η συμμετοχή νοσηλευτή εγνωσμένου κύρους ή με γνωστικό αντικείμενο της κοινοτικής νοσηλευτικής και Π.Φ.Υ., οφείλεται να προτείνεται από την Ε.Ν.Ε., καθώς η τελευταία αποτελεί το θεσμικό όργανο εκπροσώπησης των νοσηλευτών, και ως εκ τούτου καθίσταται αρμοδιότερη ως προς την πρόταση επιλογής.

➤ *Στη δυνατότητα συμμετοχής ως υποψηφίων, επί της διαδικασίας για την επιλογή Περιφερειακού Συντονιστή Το.Π.Φ.Υ. (αρθ.17, παρ.1).* Για το λόγο αυτό προτείνεται η δημιουργία μητρώου νοσηλευτών που πληρούν τα απαραίτητα και περιγραφόμενα προσόντα και κριτήρια για τη θέση του Συντονιστή.

Κατά συνέπεια προτείνουμε:

1. Τη συμπλήρωση του άρθρου 7, παρ.3, γ) ως εξής:

ι) να αξιολογεί τις ανάγκες του πληθυσμού και να εισηγείται, σχεδιάζει, οργανώνει και υλοποιεί παρεμβάσεις και προγράμματα αγωγής και προαγωγής της υγείας.

κκ) να σχεδιάζει και διενεργεί προγράμματα πρωτογενούς και δευτερογενούς πρόληψης - προσυμπτωματικό έλεγχο (screening test) στο πλαίσιο δράσεων στην κοινότητα στο περιβάλλον συγκεκριμένων πληθυσμιακών ομάδων(εργασιακό σχολικό κ.α.).

λλ) να συμμετέχει στην εμβολιαστική κάλυψη του πληθυσμού στο πλαίσιο δράσεων δημόσιας υγείας.

μμ) να αναλαμβάνει, την απαιτούμενη διασύνδεση των υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και των δομών του ΕΣΥ, καθώς και την παραπομπή του ατόμου κατά την εκτίμηση αναγκών του ατόμου και της οικογένειάς του.

2. Την ενίσχυση της συμμετοχής του νοσηλευτή στις προβλεπόμενες επιτροπές και σε θέσεις διοικητικής οργάνωσης των υπηρεσιών.

3. Τη δυνατότητα συμμετοχής των ήδη εργαζομένων στην Π.Φ.Υ. νοσηλευτών στις Το.Μ.Υ., προκειμένου να επιτευχθεί, όπου είναι απαραίτητο και δυνατόν η ενίσχυση και η αποτελεσματικότερη ανάπτυξή τους και να διασφαλιστεί η λειτουργική συνέχεια της δραστηριότητάς τους.

4. Τη δυνατότητα συμμετοχής της Ε.Ν.Ε. ως εποπτευόμενου φορέα του Υπουργείου Υγείας στις Ακαδημαϊκές Μονάδες Π.Φ.Υ. με σκοπό:

α) Την εκπόνηση και διεξαγωγή ταχύρρυθμων προγραμμάτων εκπαίδευσης στην Π.Φ.Υ., απευθυνόμενων στους επαγγελματίες υγείας των Το.Μ.Υ.

β) Την υποστήριξη της δια βίου εκπαίδευσης των επαγγελματιών που εργάζονται ήδη στην Π.Φ.Υ.

γ) Την κατάρτιση προτάσεων στρατηγικού σχεδιασμού για την ανάπτυξη της Π.Φ.Υ. μέσω των κατάλληλων προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης.

B. Στον σχεδιασμό του Οργανισμού της Π.Φ.Υ. η Ε.Ν.Ε. εισηγείται και υποστηρίζει τα εξής:

Συγκεκριμένα, και εν όψει του καθορισμού του ενιαίου πλαισίου οργάνωσης και λειτουργίας της Π.Φ.Υ. και της εκδόσεως οργανισμών των δημόσιων δομών:

➤ ***Τη δημιουργία Διεύθυνσης Π.Φ.Υ. στις Κεντρικές Υπηρεσίες των Υγειονομικών Περιφερειών.***

Στην Διεύθυνση Π.Φ.Υ. δύναται μεταξύ άλλων τμημάτων να δημιουργηθεί **Υποδιεύθυνση Νοσηλευτικού Προσωπικού** με αρμοδιότητες επί του νοσηλευτικού και λοιπού υγειονομικού προσωπικού, και το οποίο θα απαρτίζεται από τα κάτωθι επιμέρους Τμήματα με τις εξής αρμοδιότητες:

1. Τμήμα ελέγχου, διοίκησης και ανάπτυξης νοσηλευτικού προσωπικού.

Το εν λόγω Τμήμα θα χειρίζεται ζητήματα της επαγγελματικής απασχόλησης του νοσηλευτικού και λοιπού υγειονομικού προσωπικού, που εργάζονται στα Κέντρα Υγείας και Κ.Ψ.Υ. Επιπλέον, θα επιλαμβάνεται κάθε θέματος που σχετίζεται με την εκτίμηση των αναγκών σε νοσηλευτικό και λοιπό υγειονομικό προσωπικό και θα προτείνει την ανάλογη πρόταση στελέχωσης.

Αρμοδιότητες του Τμήματος αποτελούν ακόμη:

- Ο έλεγχος της παρεχόμενης ποιότητας της νοσηλευτικής φροντίδας.
- Η συνολική διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού.
- Η υλοποίηση των προγραμματισθέντων στόχων.
- Η μέτρηση, η ανάλυση και η βελτίωση της άσκησης της κοινοτικής νοσηλευτικής στα πλαίσια λειτουργίας των δικτύων «πρόληψης και προαγωγής», «κατ οίκον νοσηλείας», κ.α.
- Η συμμετοχή στην εκπόνηση και έκδοση εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας των Κέντρων Υγείας.

2. Τμήμα έρευνας, εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και ποιότητας.

Το Τμήμα αυτό θα δραστηριοποιείται στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης της νοσηλευτικής επιστήμης και τέχνης, με ειδικότερα αντικείμενα απασχόλησης την συνεχιζόμενη εκπαίδευση των επαγγελματιών υγείας, καθώς και την επιμόρφωση όλου του νοσηλευτικού και υγειονομικού προσωπικού, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη προγραμμάτων δια βίου εκπαίδευσης και κατάρτισης του προσωπικού που στελεχώνει τις Τοπικές Ομάδες Υγείας και του προσωπικού που εργάζεται ήδη στις υφιστάμενες μονάδες, καθώς και την εκπαίδευση στην Υγεία της Κοινότητας. Ακόμη θα ασχολείται με τον καθορισμό των προτύπων ποιότητας και την πιστοποίηση των μεθόδων και των διαδικασιών, ώστε να διασφαλιστεί η ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών Πρωτοβάθμιας Υγείας στον πολίτη. Τέλος, θα παρακολουθεί και θα συμβαδίζει με τα διεθνή πρότυπα ποιότητας.

3. Τμήμα επαγγελματικής απασχόλησης και υπηρεσιακών μεταβολών.

Το Τμήμα αυτό θα επιφορτιστεί με τον έλεγχο και στη διενέργεια των αποσπάσεων, μετακινήσεων, μεταθέσεων και μετατάξεων του νοσηλευτικού και

υγειονομικού προσωπικού, ανάλογα με τις εκάστοτε υπηρεσιακές ανάγκες των Κέντρων Υγείας και Κ.Ψ.Υ. όλης της χώρας. Επίσης, στα καθήκοντά του, είναι η τήρηση μητρώου του νοσηλευτικού και υγειονομικού προσωπικού, ώστε να καταρτιστεί ένας επικαιροποιημένος χάρτης με σκοπό των προγραμματισμό των μελλοντικών προσλήψεων και τη χάραξη της ευρύτερης πολιτικής υγείας.

Στελέχωση

Ο Υποδιευθυντής και οι Προϊστάμενοι Τμημάτων της εν λόγω Υποδιεύθυνσης, θα πρέπει να είναι αποκλειστικά και μόνον νοσηλευτές, (ο τίτλος περιγράφεται από το Ν. 1579/85, άρθρο 5, παρ. 2).

➤ ***Τη δημιουργία αυτόνομης νοσηλευτικής υπηρεσίας σε επίπεδο τμημάτων, σε κάθε Κέντρο Υγείας και Κ.Ψ.Υ.***

Στο πλαίσιο του καθορισμού ενός ενιαίου πλαισίου οργάνωσης, λειτουργίας και εκδόσεως των οργανισμών για τις δημόσιες μονάδες παροχής υπηρεσιών Π.Φ.Υ., καθώς και των προϋποθέσεων, του τρόπου στελέχωσής και της σύστασης των θέσεών τους, προτείνεται η δημιουργία αυτόνομης νοσηλευτικής υπηρεσίας σε επίπεδο τμημάτων σε κάθε Κέντρο Υγείας και Κ.Ψ.Υ., στην οποία θα υπάγονται όλοι οι εργαζόμενοι υγειονομικοί υπάλληλοι όλων των κλάδων και εκπαιδευτικών βαθμίδων, στην οποία θα προϊσταται αποκλειστικά και μόνον νοσηλευτής (ο τίτλος περιγράφεται από το Ν. 1579/85, άρθρο 5, παρ. 2), ο οποίος θα είναι υπεύθυνος για τον συντονισμό του υπηρετούντος υγειονομικού προσωπικού και των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία της δομής.

Σύνοψη:

Ολοκληρώνοντας, όσον αφορά την οργάνωση, τη στελέχωση, τη σύσταση των θέσεων και λαμβάνοντας υπ' όψιν το ήδη υπηρετούν ανθρώπινο δυναμικό των δημοσίων δομών, ενδεικτικά αναφέρουμε την προτεινόμενη οργανωτική δομή ενός Κέντρου Υγείας Αστικού Τύπου 24ωρης πρόσβασης, με αναπτυγμένες υπηρεσίες Π.Φ.Υ., όπως αυτό περιλαμβάνεται στο κατατεθέν και επισυναπτόμενο υπόμνημα της Ε.Ν.Ε., για την αναβάθμιση των υπηρεσιών Π.Φ.Υ. και το ρόλο του Κοινοτικού Νοσηλευτή, το οποίο περιλαμβάνει:

Την αυτόνομη Νοσηλευτική Διεύθυνση και τους επί μέρους Τομείς:

- Νοσηλεία κατ οίκον
- Πρόληψη και Προαγωγή της Υγείας

- Επείγουσα νοσηλεία και Βραχεία νοσηλεία
- Τακτικών και επεμβατικών Εξωτερικών Ιατρείων

Η παρούσα εισήγηση της Ε.Ν.Ε. αποτελεί μία ρεαλιστική και υλοποιήσιμη πρόταση στο πλαίσιο της ακολουθούμενης διοικητικής διάρθρωσης των Οργανισμών των δομών (Κ.Υ. - πρώην Ι.Κ.Α.), κατά τα πρότυπα των Οργανισμών των Νοσοκομείων διευκολύνοντας τα μέγιστα στην άμεση προώθηση και την ορθολογική διεκπεραίωση όλων των ζητημάτων που σχετίζονται με το νοσηλευτικό προσωπικό, προς όφελος μιας ολοκληρωμένης και ποιοτικής παροχής φροντίδας και υγείας στο κοινωνικό σύνολο.

Κατά συνέπεια είμαστε στη διάθεσή σας μέσα από τη διαλογική διαδικασία, για την εξεύρεση και υλοποίηση των καλύτερων δυνατών εφαρμόσιμων προτάσεων.

Συνημμένα

Υπόμνημα της ΕΝΕ για την Αναβάθμιση των Υπηρεσιών ΠΦΥ και για το ρόλο του Κοινοτικού Νοσηλευτή.